

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/35/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5311209780
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5311209780.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, veci starostlivosti o maloleté dieťa: E. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, dieťaťa rodičov: matky Mgr. L. N. (predtým Q.), nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX S. a otca Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX S., v konaní o návrhu matky o zákaz styku otca s maloletým dieťaťom, odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Čadca 8P/32/2011-190 zo dňa 13. 08. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 8P/32/2011-190 zo dňa 13. 08. 2013
u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

z r

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zakázal styk otca Y. Y., nar. XX.XX.XXXX s maloletým synom E. N., nar. XX.XX.XXXX, a to akýmkoľvek spôsobom na dobu neurčitú (veta I. výroku rozsudku) a vyslovil, že tým sa mení rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 5P/115/2009-77 zo dňa 13.05.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 26.05.2010 (veta II. výroku rozsudku). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu (veta III. výroku rozsudku). Odporcovi - otcovi uložil povinnosť nahradiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Čadca titulom trov preddavkovaných štátom sumu 453,14 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (veta IV. výroku rozsudku).

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že dňa 12.10.2011 matka podala návrh na zákaz styku otca Y. Y. s maloletým synom E. N.. Naposledy bol styk medzi nimi upravený rozsudkom Okresného súdu v Čadci sp. zn. 5P/115/2009 dňa 13.05.2010, a to tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým E. každú páru nedeľu v mesiaci od 14.00 hod. do 18.00 hod. za prítomnosti matky. Podľa tvrdení matky otec svojím správaním ohrozuje mravný vývoj dieťaťa. Bol viackrát súdne trestaný, t.č. sa nachádza vo väzbe za lúpežné prepadnutie. Pred dieťaťom sa otec vyhráža matke a nadáva jej. Maloleté dieťa sa otca začalo báť a nechce sa s ním stretávať. Otec mu povedal, že ho už nechce vidieť. Naposledy sa otec s dieťaťom videl dňa 21.08.2011. Matka uviedla, že sa jej i členom jej rodiny otec vyhráža fyzickým napadnutím. Naposledy sa tak udialo dňa 21.08.2011 v lese v obci Raková, časť Korcháň.

Na základe vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že návrh matky na zákaz styku otca je dôvodný. Poukázal pritom na ust. § 25 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“). Prvostupňový súd bol toho názoru, že s prihliadnutím na agresívne a impulzívne správanie otca, v súdnej veci, je obava, že jeho správanie môže ohroziť život a zdravie dieťaťa. Vzhľadom na páchanie trestnej činnosti otcom a jeho nemorálne, vulgárne prejavy, prvostupňový súd dospel k záveru, že otec svojím správaním môže ohroziť duševný i citový vývoj dieťaťa. Otec spôsobom svojho života nie je príkladom pre maloleté dieťa. Naopak, je tu dôvodná obava, že maloletý E. ho môže napodobňovať v neusporiadanom spôsobe života, vo vulgárnom spôsobe vyjadrovania, v trestnej činnosti, ako aj v tom, že otec maloletého dieťaťa neukončil svoje vzdelanie, čo môže na dieťa pôsobiť demotivujúco. Tieto okolnosti boli právne relevantné pre rozhodnutie súdu o zákaze styku otca s maloletým E.. Právne relevantná nebola otázka, či matka bránila alebo nebránila otcovi v styku s dieťaťom. Okresný súd

vychádzal zo stavu, ktorý bol preukázaný ku dňu jeho rozhodovania (§ 154 ods. 1 O.s.p.). Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že v období od 21.08.2011 do 13.08.2013 nedošlo medzi otcom a synom k žiadnemu osobnému kontaktu, pričom od 13.09.2011 do 13.08.2013 je otec vo výkone väzby. Styk otca s dieťaťom tak nie je jednak vhodný, a fakticky ani možný. Takýto rozsudok by nebol vykonateľný, pretože otec maloletého syna nie je na slobode a z hľadiska výchovného, zdravotného i morálneho nie je vhodné, aby sa jeho kontakt otca s dieťaťom realizoval vo výkone väzby, pretože by mohol dieťaťu spôsobiť celoživotnú traumu. Navyše, okresný súd zohľadnil aj skutočnosť, že chlapci vo veku maloletého sa chvália svojimi otcami a maloletý E. sa pred svojimi kamarátmi sa chváliť svojím otcom nemôže práve pre jeho nevhodný spôsob života a páchanú trestnú činnosť. Skôr ho zatajuje a za jeho správanie sa hanbí. Aktuálne otec maloletého nie je vzorom pre svojho maloletého syna. Z hľadiska psychického, fyzického, ohrozenia mravného vývoja dieťaťa je v tomto štádiu príklad otca pre neho nevhodný práve so zreteľom na spôsob života, aký otec vedie. Súd rozhodol o zákaze styku otca s dieťaťom na dobu neurčitú, pričom pri zmene spôsobu života možno v zmysle § 26 Zákona o rodine takéto rozhodnutie zmeniť. Rovnako v konaní bolo preukázané, že výchova maloletého bola realizáciou styku z uvedených hľadísk narušovaná, a preto pri zistenom skutkovom stave bolo potrebné rozhodnúť o zákaze styku otca s maloletým dieťaťom. Súd totiž nemôže čakať, kým skutočne dôjde k porušeniu psychického, fyzického zdravia dieťaťa alebo k ohrozeniu jeho mravného vývoja, pretože takýto stav by mohol byť nezvratný. Ani matka maloletého dieťaťa pre prípad zmeny správania sa otca v budúcnosti nevyvlastila kontakt syna s otcom. Okresný súd pritom zohľadnil zmenu pomerov vo vzťahu k pôvodnému rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 5P/115/2009-77 zo dňa 13.05.2010 právoplatného dňa 26.05.2010 o úprave styku otca s dieťaťom. Počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia bude uvedené právo styku otca s dieťaťom zakázané. Súd I. stupňa okrem pripojených spisov Okresného súdu Čadca sp. zn. 5P/51/2007, 5P/115/2009, 5P/216/2010, 10P/96/2012 a 3T/23/2006, 2Tp/30/2011 a SMS správ adresovaných otcom matke maloletého dieťaťa vychádzal z výpovedí matky i kolízneho opatrovníka maloletého a konštatoval, že znalkyňa Mgr. Kollárová z odboru psychológie, odvetvie klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých vo svojom znaleckom posudku uviedla, že obavy matky hlavne o psychické zdravie dieťaťa sú oprávnené, pretože trestná činnosť otca by spolu s ostatnými okolnosťami jeho neprimeraného správania mohli pôsobiť na dieťa psychotraumatizujúco. Otec má slúžiť nielen ako emočná a sociálna opora pre dieťa, ale mal by byť aj jeho vzorom. Mohlo by to spustiť poruchy správania, emócií v detskom veku. Znalkyňa tiež uviedla, že obava matky o mravný vývoj dieťaťa je odôvodnená. Vzhľadom k správaniu sa otca, jeho vyjadrovaniu, protiprávnej činnosti môže sa prejavíť negatívny dopad na dieťa v tom smere, že dieťa môže v budúcnosti napodobňovať otca v popísanom správaní. Pokiaľ ide o úplný zákaz styku s maloletým, znalkyňa uviedla, že takýto zákaz nepoznačí dieťa v ďalšom vývoji. Dieťa aktuálne nemá odvahu stretávať sa s otcom osamote. Doteraz sa o dieťa starala výlučne matka. Vzťah medzi rodičmi dieťaťa je napätý a disharmonický. Keď E. dospeje, bude na jeho úvahe, ako nadviaže vzťah so svojím otcom. Rovnako, ak otec Y. Y. ovládne svoje správanie, afektivitu či impulzivitu, bude možné zväziť jeho opätovný kontakt s maloletým E..

Zároveň okresný súd uviedol, že nevykonan dokazovanie výsluchom brata otca maloletého - T. Y. a znaleckým posudkom vykonaným na otca maloletého vo výkone väzby. S poukazom na zistený skutkový stav sa mu tieto dôkazy javili ako nadbytočné.

Rozhodnutie o trovách konania okresný súd odôvodnil ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p..

Súčasne s poukazom na ust. § 148 ods. 1 O.s.p. súd zaviazal otca (označeného tiež ako odporca) na náhradu trov preddavkovovaných štátom, keďže matka (v rozhodnutí označená ako navrhovateľka) bola uznesením oslobodená od platenia súdnych poplatkov. Podľa názoru súdu otec nebol oslobodený od súdnych poplatkov a dôvodom nariadenia znaleckého dokazovania v konaní bol aj jeho prístup k celému konaniu, keď nedokázal sebakriticky zväziť, že je páchatelom trestných činov, že sa správa agresívne, nemorálne, pretože sa vulgárne vyjadruje, a teda nedokázal akceptovať, že v prejednávanej veci sú dané dôvody na zákaz styku otca s maloletým dieťaťom. Z uvedených dôvodov bolo potrebné v konaní nariadiť znalecké dokazovanie z oblasti detskej psychológie.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletého dieťaťa, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

Uviedol, že postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím je daný dôvod zrušenia napadnutého rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.. Napadnutý

rozsudok považuje za nesprávny z dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu prvostupňovým súdom (§ 221 ods. 1 písm. h) O.s.p.). Konštatoval, že k návrhu na začatie konania sa písomne vyjadril a svoje vyjadrenie poslal súdu z Ústavu na výkon väzby v Žiline, ktorá sa mu počítala od 11.09.2011. Prvostupňový súd však otca v konaní nevypočul ako účastníka konania (otca maloletého dieťaťa) a v rozhodnutí svoj postup odôvodnil len tým, že konal v neprítomnosti otca, ktorý sa však vo veci písomne vyjadril. Napadnuté rozhodnutie bolo tak vydané na základe výsluchu matky maloletého dieťaťa, výpovede svedkyne U. N. - ktorá je matkou Mgr. L. Q. i výpovede maloletého E. N. na pojednávaní dňa 13.12.2011. Vykonanie dôkazov navrhnutých otcom však súd zamietol. Skutočnosť, že otec sa nachádza v ústave na výkon väzby nemôže byť dôvodom pre to, aby nebol vypočutý v konaní ako účastník konania. Súd ho mohol vypočuť jednak na pojednávaní, prípadne pred dožiadaným súdom. Je však jeho zákonným právom, aby bol v konaní ako účastník konania vypočutý a mohol sa vyjadriť ku skutočnostiam uvádzaným matkou, alebo aj svedkami, a to o to viac, že sa jedná o prípadný zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom. Rovnako odvolateľ zdôraznil, že rozsudok vo veci samej bol vyhlásený dňa 13.08.2013, avšak tento vychádzal z výsluchov svedkov a zo skutočností, ktoré tu existovali ku dňu 13.12.2011, kedy boli uvedení svedkovia na pojednávaní vypočutí. Vzhľadom na odstup času bolo potrebné vypočuť opätovne maloletého E. i jeho matku tesne pred vyhlásením rozsudku, aby bolo zistené, aký je aktuálny stav. Napadnutým rozhodnutím bol určený zákaz styku otca s maloletým dieťaťom, čo je najkrajšie riešenie, keď nepostačuje iné riešenie, napríklad vo forme obmedzenia styku. Matka však otcovi bránila v styku s maloletým synom aj v čase, keď bol jeho styk s maloletým E. upravený rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 5P/115/2009-77 zo dňa 13.05.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 26.05.2010. Okresný súd napadnutým rozhodnutím otca prakticky pozbavil rodičovských práv. Neprihliadol na fakt, že matka dieťaťa podala návrh na začatie konania po tom, ako bol otec vzatý do väzby, keď mal sťažnú možnosť v prebiehajúcom konaní účinne sa brániť. Zároveň otec namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, keď z jeho odôvodnenia nie je zistiteľné, prečo mu súd zakázal styk so synom akýmkoľvek spôsobom. Zdôraznil pritom, že jeho hodnotenie z ústavu na výkon väzby vyznieva pre otca veľmi priaznivo a pred vyhlásením napadnutého rozhodnutia si súd stanovisko ústavu na výkon väzby na otca nevyžiadal.

Zároveň otec namietol výrok prvostupňového súdu, ktorým mu bola uložená povinnosť nahradiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Čadca trovy preddavkované štátom v sume 453,14 Eur. Poukázal pritom na znenie ust. § 141 ods. 1 O.s.p., keď trovy dôkazného prostriedku platí spravidla ten účastník, ktorý dôkazný prostriedok navrhol na preukázanie ním tvrdenej skutočnosti, v prospech ktorého súd nariadil vykonanie dôkazného prostriedku na preukázanie skutočností, ktorú účastník tvrdil, hoci na jej preukázanie daný dôkazný prostriedok nenavrhol a v prospech ktorého súd nariadil vykonanie dôkazného prostriedku na preukázanie skutočností, ktoré je v záujme účastníka, hoci účastník netvrdil ani na jej preukázanie daný dôkazný prostriedok nenavrhol. Odvolateľ zdôraznil, že je bez príjmu, v dôsledku čoho má veľmi nepriaznivú finančnú situáciu. Aktuálne je vo väzbe a nemá žiaden majetok. Z tohto dôvodu aj on sám spĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Súčasne požiadal súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Zdôraznil, že súd mu ani neuložil, aby zložil preddavok na trovy znaleckého dokazovania, keďže tento dôkaz ani nenavrhol. Takéto trovy by však mal hrať v plnom rozsahu štát. Okresný súd okrem toho, že nezohľadnil, že otec sa nachádza v ústave na výkon väzby a je bez akéhokoľvek príjmu ani skutočnosť, že po prepustení bude nútený platiť výživné, a to jednak zameškané výživné a tiež bežné výživné určené vo výške 70,00 Eur mesačne.

Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť.

Zdôraznila, že otec mal možnosť zvoliť si zástupcu, ktorú nevyužil, rovnako nevyužil možnosť zastupovania advokátom. Tak matka, ako aj otec boli na súdne pojednávania vždy súdom riadne a včas predvolaní. Matka nemá vedomosť o tom, že by sa súdu otec, resp. jeho zástupca/advokát vopred za neúčast' na pojednávaní ospravedlnil. Okrem dôkazných prostriedkov, na ktoré sa otec odvoláva, odvolateľ nepredložil v konaní súdu dôkazné prostriedky, ktoré by vyvracali tvrdenia matky o jeho správaní vo vzťahu k synovi. Maloletý E. má v súčasnosti 7 rokov a počas tohto obdobia videl svojho otca len niekoľkokrát. Naposledy pre jeden a pol rokom, kedy ho syn ani nespoznal. Rodina odporcu nemá a ani neprejavuje o maloletého E. iaden záujem. S rodinou odporcu sa syn naposledy stretol, keď mal 2 roky (t.j. v roku 2006). Sú to pre neho všetko úplne cudzí ľudia. V súdnej veci až do dňa vydania napadnutého rozhodnutia otec nepodal dôkaz o tom, že by sa počas výkonu trestu odňatia slobody domáhal vypočutia ako účastníka konania. Pokiaľ otec uvádza, že je jeho zákonným právom, aby bol

v konaní ako účastník konania vypočutý a mohol sa vyjadriť ku skutočnostiam uvádzaným matkou a svedkami, matka konštatovala, že tieto jeho tvrdenia nie sú pravdivé, pričom sám nevyužil možnosť sa k vykonaným dôkazom vyjadriť. Jeho tvrdenia o tom, že mu bola postupom súdu prvého stupňa odňatá možnosť konať pred súdom, sa nezakladajú na pravde. S výnimkou výsluchu svojho brata a nariadenia ďalšieho znaleckého dokazovania, otec v konaní nenavrhol vykonať žiadne iné dôkazné prostriedky. Matka zdôraznila, že otec sa domáha v opravnom prostriedku ochrany rodičovských práv, ktoré však počas celého života maloletého E. riadne nenapíňal a nevyužíval. Otec si nikdy neplnil riadne rodičovské povinnosti vo vzťahu k maloletému synovi. Ak došlo k pozbaveniu jeho rodičovských práv, stalo sa tak výlučne jeho zavinením. Matka podala návrh v dôsledku obáv z otca. Jeho hrubé, vulgárne a agresívne správanie bolo už neúnosné. Nie je preto vhodné, aby sa stretával s dieťaťom človek, ktorý nekontrolovateľným, agresívnym správaním ohrozuje mravný a psychosociálny vývoj dieťaťa. Otec žije trvalo neusporiadaným spôsobom života, neustále sa dopúšťa a je zapletený do rôznej trestnej činnosti. Väčšinu nadobudnutých finančných prostriedkov využíva v prvom rade na to, aby si užil života a až potom myslí na vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu. Bolo by naozaj nespravodlivé, ak by na jeho neschopnosť a nekontrolovateľné správanie neustále doplácalo maloleté dieťa. Matka poukázala pritom na obsah vykonaného dokazovania súdneho spisu vrátane záverov znalkyne, pričom znalecké posudky na otca poukazujú na unáhlené, impulzívne konanie, nedostatočnú schopnosť predvídať následky konania a agresivitu. Preukazujú, že obavy zo strany matky sú opodstatnené.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 vety prvej O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) v rozsahu uvedenom v ust. § 212 ods. 2 písm. a), b) O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu a podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) O. s. p. ho vo výroku vo veci samej, ako aj v závislom výroku o trovách konania, vrátane výroku o povinnosti odporcu zaplatiť súdny poplatok za návrh zrušil a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov:

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že v rámci prípravy pojednávania prvostupňový súd doručoval otcovi návrh na vyjadrenie sa k návrhu, predvolanie na pojednávanie konané dňa 13.08.2013 vrátane procesného poučenia pre účastníkov. Otcovi návrh na vyjadrenie, ktoré adresát prevzal ešte v novembri 2011 aj s procesným poučením pre účastníka konania. Otec zaslal súdu vyjadrenie k návrhu zo dňa 28.11.2011 (č.l. 30), v ktorom navrhol aj dôkazy, pričom zdôraznil, že žiada, aby bol na pojednávaní vypočutý a za tým účelom aby bol eskortovaný na pojednávanie. Výslovne nesúhlasil s tým, aby vo veci bolo rozhodnuté bez nariadenia pojednávania za jeho neúčasti. Následne podával otec na výzvu súdu svoje vyjadrenie dňa 13.02.2012, ktoré došlo Okresnému súdu Čadca dňa 20.02.2012. Nasledujúci termín pojednávania určený na deň bol otcovi doručený do Ústavu na výkon väzby Žilina spolu so znaleckým posudkom a vyúčtovaním znalečného znalkyňou, ktorý otec prevzal dňa 05.08.2013. Ešte v ten deň otec zaslal súdu svoje vyjadrenie, ktoré došlo na Okresný súd Čadca dňa 08.08.2013, v ktorom sa vyjadril k veci a opätovne žiadal, aby bol na pojednávaní vypočutý a za tým účelom na pojednávanie aj eskortovaný. Napriek tomu pojednávanie v prejednávej veci konané v dňoch 13.12.2011 a 13.08.2013 prebehli bez účasti otca. Otec v priebehu celého prvostupňového konania nebol vypočutý pred súdom, a ani prostredníctvom dožiadaného súdu v ústave na výkon trestu odňatia slobody.

Aj účastník konania, ktorý je vo výkone trestu (väzby) má právo byť riadne predvolaný na súdne pojednávanie, právo na dostatočnú prípravu na pojednávanie, právo predniesť alebo doplniť svoje návrhy, zhrnúť ich a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Podľa § 47 ods. 2 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom poriadku pre okresné, krajské a Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov súd takéto osoby predvoláva prostredníctvom ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo ústavu na výkon väzby so žiadosťou o ich predvedenie. Ak je predvolaná osoba vo väzbe v inej veci, treba k žiadosti pripojiť písomný súhlas príslušného prokurátora alebo predsedu senátu s predvedením. Z obsahu spisu je nepochybné, že prvostupňový súd doručoval zásielky (vrátane predvolania na pojednávanie) otcovi prostredníctvom Ústavu na výkon väzby Žilina, v ktorom sa v čase

jeho rozhodovania nachádzal. Otec ako účastník konania mal právo byť prítomný a vypočutý súdom na pojednávaní, prípadne vypočutý prostredníctvom dožiadaného súdu v ústave na výkon väzby, v ktorom sa nachádzal. Pokiaľ otec sám požadoval, aby bol prítomný na pojednávaní, čo aj opakovane deklaroval vo svojich podaniach, bolo povinnosťou súdu spolu s predvolaním doručiť ústavu na výkon väzby aj žiadosť o predvedenie otca, v jeho prípade aj s písomným súhlasom príslušného prokurátora alebo predsedu senátu s predvedením. Nakoľko okresný súd takto nepostupoval, pochybil a odňal tak otcovi právo konať pred súdom.

Podľa § 115 ods. 1 O. s. p. ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná.

Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§ 115 ods. 2 O. s. p.).

V procesnom inštitúte pojednávania nachádza vyjadrenie jedna zo základných zásad civilného procesu - zásada ústnosti konania. Na prejednanie veci samej je súd povinný nariadiť pojednávanie vždy, pokiaľ nie sú splnené predpoklady pre rozhodnutie veci bez pojednávania výslovne uvedené v zákone. Občiansky súdny poriadok priznáva účastníkovi občianskeho súdneho konania procesné práva, ktorými mu umožňuje dosiahnuť spravodlivú ochranu jeho práv a oprávnených a záujmov (napríklad právo byť riadne predvolaný na súdne pojednávanie za účelom prejednania veci samej (§ 115 ods. 1 O. s. p.), právo na dostatočnú prípravu na pojednávanie (§ 115 ods. 2 O. s. p.), právo predniesť alebo doplniť svoje návrhy (§ 118 ods. 1 O. s. p.), a na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 O. s. p.). Účastníci konania musia byť riadne a včas upovedomení nielen o dátume a čase nariadeného pojednávania, ale tiež o mieste, kde sa pojednávanie má konať, a to tak, aby o ňom nemohli vzniknúť žiadne pochybnosti. Zásada rovnosti účastníkov je taktiež významným interpretačným pravidlom pri výklade procesnoprávných predpisov. Preto aj pri interpretácii § 115 O. s. p. je treba z tejto zásady vychádzať. Podľa tohto ustanovenia na nariadenie pojednávania predvolá predseda senátu (samosudca) účastníkov. Tak je tomu väčšinou pri prvom pojednávaní, na ktorom má byť účastník vypočutý. Tým, že okresný súd vec prejednal a rozhodol, napriek tomu, že otec maloletého dieťaťa nebol na pojednávaní vo veci riadne (sohľadom na skutočnosť, že bol vo väzbe) a včas predvolaný, došlo k porušeniu vyššie uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a najmä článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd - právo na osobnú prítomnosť otca maloletého dieťaťa na pojednávaní, ako aj právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, nebolo rešpektované. Nakoľko zo strany súdu prvého stupňa neboli rešpektované vyššie uvedené zákonné ustanovenia, bola otcovi mal. E. odňatá možnosť konať pred súdom.

Súčasne treba uviesť, že konanie vo veciach maloletých, ktoré možno začať bez návrhu, sa súd naďalej spravuje vyšetrovacou zásadou, ktorej dôsledkom je primárna zodpovednosť súdu za zistenie skutkového stavu, ktorá je jeho povinnosťou, ktorú bude musieť splniť bez ohľadu na dôkazné návrhy a aktivitu účastníkov (§ 120 ods. 2 O.s.p.). Napriek tomu, že návrhy na ďalšie dokazovanie účastníkmi neboli (a zo strany otca, ani nemohli byť) v konaní produkované, okresný súd mal postupovať v súlade s vyššie uvedeným zákonným ustanovením a vykonať dokazovanie na zistenie skutkového stavu, na základe ktorého by mohol v súdnej veci ustáliť splnenie predpokladov pre rozhodnutie súdu o návrhu matky, ktorým sa domáhala zákazu styku otca s maloletým E.. Okresný súd tak zistil nedostatočne skutkový stav veci a jeho rozhodnutie je v tomto smere predčasné. Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (§ 122 O.s.p.).

V nesporových konaniach účastník nenesie žiadne dôkazné bremeno. Nemá ani žiadnu dôkaznú povinnosť, pretože v nesporovom konaní sa uplatňuje vyšetrovacia procesná zásada, ktorej obsah realizuje súd. Účastníci nesporového konania majú len také procesné povinnosti, ktoré vo všeobecnosti prispievajú k dosiahnutiu jeho účelu, najmä povinnosť súčinnosti a povinnosť nespôsobať zbytočne prieťahy v konaní. Rozsah dokazovania si pritom určuje súd sám. Súčasne v ust. § 127 ods. 1 O.s.p. je stanovený postup, že pri vykonávaní znaleckého dokazovania. Vyplýva z neho, že ak závisí

rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd po vypočutí účastníkov znalca. Súd znalca vyslúchne; znalcovi môže tiež uložiť, aby posudok vypracoval písomne. Ak je ustanovených niekoľko znalcov, môžu podať spoločný posudok. Namiesto výsluchu znalca môže sa súd v odôvodnených prípadoch uspokojiť s písomným posudkom znalca.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že v predmetnom konaní nebol vykonaný výsluch znalca, hoci sa týka výrazného obmedzenia rodičovských práv otca. Navyše, tento dôkazný prostriedok bol nariadený skôr, ako súd v konaní vypočul otca ako účastníka konania, či už priamo na pojednávaní alebo prostredníctvom dožiadaného súdu priamo v ústave na výkon väzby. Otec sa však od počiatku domáhal svojej osobnej prítomnosti na pojednávaní, ktorú mu súd svojím postupom neumožnil.

Dôkaz listinou sa pritom vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie (§ 129 ods. 1 O.s.p.). Hoci odôvodnenie rozhodnutia vychádza z dokazovania vykonaného Okresným súdom Čadca vedenom pod sp. zn. 5P/32/2011, zo zápisnice o súdnych pojednávaniach nevyplýva, s akými dôkazmi z pripojených spisov v ňom uvedenými sa súd mal oboznámiť (keď sám konštatoval len oboznámenie sa s pripojeným spisom) a ďalšími listinnými dôkazmi. Takýto spôsob nezodpovedá spôsobu vykonania dôkazu listinou upraveným Občianskym súdnym poriadkom. Rozsah dokazovania vykonaný prvostupňovým súdom tak nie je možné z obsahu spisu zistiť.

Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

Je nepochybné, že sa jedná o závažný zásah do rodičovských práv jedného z rodičov (v prejednávanej veci otca) a za tým účelom je potrebné, aby súd dôsledne zistil skutkový stav veci a mal dostatok podkladov pre vydanie meritérneho rozhodnutia. Pokiaľ však súd otca v konaní nevypočul, nemožno jeho dokazovanie považovať za súladné s Občianskym súdnym poriadkom a skutkový stav, z ktorého vychádzal pri vydaní napadnutého rozhodnutia nemožno považovať za dostatočne zistený. S ohľadom na túto skutočnosť je potrebné, aby okresný súd vykonal v danej veci dokazovanie, a to postupom v súlade s ust. § 120 ods. 2 O.s.p.. Z obsahu spisového materiálu a samotných zápisníc o pojednávaní vôbec nevyplýva, že by okresný súd vykonal na pojednávaní dokazovanie listinami postupom v súlade s ust. § 129 O.s.p. a výsluchom znalca, čo v prejednávanej veci bol nepochybné potrebné. Dôsledkom toho je meritérne rozhodnutie súdu, ktoré nemá podklad v dostatočne vykonanom dokazovaní.

To platí aj pre rozhodnutie súdu, ktorým súd uložil otcovi (nesprávne označenému ako odporca) nahradiť trovy štátu v zmysle ust. § 148 ods. 1 O.s.p.. Pred takýmto rozhodnutím je však potrebné, aby súd skúmal majetkové pomery účastníkov, resp. či u niektorých z nich nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Z obsahu spisu v súdnej veci vyplýva, že súd na základe žiadosti matky jej priznal oslobodenie od súdnych poplatkov (uznesenie Okresného súdu Čadca č.k. 8P/32/2011-142 zo dňa 06.08.2012), no vo vzťahu k otcovi tieto podmienky pred vydaním rozhodnutia o povinnosti nahradiť trovy štátu vôbec neskúmal. Povinnosť nahradiť trovy štátu v zmysle ust. § 148 ods. 1 O.s.p. však prichádza do úvahy u účastníka len za predpokladu, že nespĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré je povinný súd skúmať ex offio.

Otec maloletého E. až vo svojom opravnom prostriedku požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p., o ktorom návrhu prvostupňový súd rozhodol uznesením č.k. 8P/32/2011-202 zo dňa 19.02.2014. Súd však rozhodol o jeho návrhu bez toho, aby zaslal otcovi ako žiadateľovi oslobodenia od súdnych poplatkov tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (fyzická osoba) a vyzval ho v stanovenej lehote na jeho opravu a doplnenie. Z tohto dôvodu je rozhodnutie prvostupňového súdu vo vzťahu k náhrade trov štátu predčasné. Rovnako je nenáležitý aj záver okresného súdu o „neúspechu“ otca (označeného ako odporcu) v konaní vzhľadom na samotný charakter predmetu sporu.

V dôsledku toho odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) v a § 221 ods. 2 O.s.p. vo veci samej a tiež závislých výrokoch o trovách konania a náhrade trov štátu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie.

V ďalšom konaní okresný súd doplní dokazovanie v naznačenom smere, t.j. prioritne predvolá v súlade s úpravou v Občianskom súdnom poriadku a Spravovacieho poriadku pre okresné, krajské a Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov riadne predvolá otca na pojednávanie a umožní mu zúčastniť sa na ňom, na ktorom ho ako účastníka riadne vypočuje. Za účelom zistenia skutkového stavu potrebného na vydanie meritórneho rozhodnutia o návrhu matky, ktorým sa domáhala zákazu styku otca s maloletým E., okresný súd vykoná dokazovanie na základe dôkazov predložených a označených účastníkmi, bude vychádzať i dôkazov vykonaných z vlastnej iniciatívy. Pritom prihliadne na tie dôkazy, ktoré už sú obsahom spisového materiálu a tiež vyslúchne znalca, ktorý podal vo veci znalecký posudok.

Zároveň je potrebné, aby okresný súd o náhrade trov štátu v zmysle ust. § 148 ods. 1 O.s.p. rozhodol až po tom, ako dôsledne preskúma skutočnosť, či otec (ne)spĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Až potom bude môcť okresný súd vo veci meritórne rozhodnúť a tiež náhrade trov konania, (vrátane trov štátu), pričom svoje rozhodnutie aj riadne odôvodní (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvého stupňa v súlade s ust. § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.